

Duiden van huidige ontwikkelingen, richting geven aan toekomstige ontwikkelingen en aangeven hoe je deze kennis in de praktijk professioneel toepast. Het zijn de drie kerntaken waarmee de nieuwe faculties van de NBA aan het werk gaan. Vier voorzitters geven een kijkje in de kraamkamer. "Het is *learning by doing*."

TEKST PETER STEEMAN BEELD MICHEL TER WOLBEEK

‘Een faculty is niet gericht op een enkel type accountant’

Dirk ter Harmse

Het werk van de faculties is nog maar net begonnen. Jeroen Brak, audit partner bij BDO, is sinds oktober 2021 voorzitter van de faculty Audit & Assurance. Waarom is hij deze uitdaging aangegaan? "Ik wil het beroep verder brengen. Vorig jaar liep ik mee in de kwartiermakersgroep. Dat vond ik een heel interessant proces. Je praat niet alleen met openbare accountants, maar met vakgenoten uit alle sectoren. Je stapt uit de hectiek van het hier en nu en discussieert met vakgenoten en stakeholders, zoals de AFM, over waar we ons als accountant naar toe moeten ontwikkelen. Als je er in zo'n setting naar kijkt zie je een heel mooi beroep, waarop iedereen trots is. We moeten daar in de publieke opinie meer erkenning voor krijgen. In het managen van de beeldvorming zijn we niet altijd even goed geweest de afgelopen jaren."

De eerste stap voor de faculty Audit & Assurance is het schrijven van een visiedocument. "Daarin vertalen we de *output* van de kwartiermakersgroep in een stip op de horizon", aldus Brak. "Hoe moeten ons beroep en de individuele leden zich gaan ontwikkelen om over drie tot vijf jaar nog steeds maatschappelijk relevant te zijn en aantrekkelijk voor jonge beroepsgenoten? En wat is daar voor nodig? Dat leidt tot interessante discussies. Hoe moet het beroep zich ontwikkelen als het gaat om kennis en competenties? Moeten we een schaap met vijf poten worden, dat verstand heeft van bijvoorbeeld zowel geautomatiseerde controle als duurzaamheidsverslaggeving? Of moet de opleiding zich tot de basis beperken en daaromheen modules ontwikkelen? We moeten in ieder geval zorgen dat alle leden ook in

Margreeth Kloppenburg

gebieden zoals IT-audit, duurzaamheid en niet-financiële informatie worden ondersteund. Daarvoor moeten we kijken wat er mist. Wat heeft het individuele lid nodig om onomstreden kwaliteit te leveren? Traditioneel zijn we als beroepsgroep opgeleid vanuit auditleer, administratieve organisatie en externe verslaggeving, maar er zijn zoveel ontwikkelingen in de wereld om ons heen die impact hebben op ons beroep. Het is *learning by doing*."

Chinese muren

De vier faculties vervangen de bestaande ledengroepen. Die nieuwe structuur zorgt voor een andere focus, vindt Dirk ter Harmsel, directeur vaktechniek accountancy bij Alfa Accountants en Adviseurs en voorzitter van de faculty Opstellen, Samenstellen en Verantwoorden. "Het mooie van de faculty is dat we niet naar de functie kijken, maar naar het werk wat je doet. Een faculty is niet gericht op een enkel type accountant. Het gaat om de accountant in de registrerende functie. Ik heb zelf in het bestuur van de LOA gezeten. Toen zag ik wel enige animositeit tussen beroepsgenoten die werken in de audit en de samenstellende accountant." Een ander voordeel is dat de faculties mooi op elkaar aansluiten, meent Ter Harmsel. "Tussen de ledengroepen stonden Chinese muren. De faculty Business & Management gaat over de strategie van bedrijven waar je als accountant bij of voor werkt. Dat leidt tot verslaggeving waarmee onze faculty zich bezighoudt. Bij verslaggeving wordt assurance geleverd. Dat is weer het domein van de faculty Audit & Assurance. De vierde faculty Ethiek heeft sowieso raakvlakken met alle terreinen waarop de

accountant zich begeeft. Er zijn onderwerpen die alle vier de faculties kunnen raken. Daarover moeten we als facultyvoorzitters goede afspraken maken. Ik kan mij heel goed voorstellen dat we straks in de werkgroepen die ontstaan rond de faculties gezamenlijke projecten gaan doen."

'Hoe moet het beroep zich ontwikkelen als het gaat om kennis en competenties?'

Op 1 oktober 2021 kwam het bestuur van de faculty Opstellen, Samenstellen en Verantwoorden voor het eerst bij elkaar. "We willen een plan maken voor 2022, binnen de zes veranderthema's die de NBA heeft gedefinieerd. We willen heel graag snel vooruitgang boeken. Waar hangt het laaghangend fruit dat we kunnen oogsten? We gaan bijvoorbeeld aan de slag met een eerste opzet voor duurzaamheidsverslaggeving. Dat is een onderwerp waarover wel veel wordt gepraat en geschreven, maar we doen er nog te weinig mee. We kunnen niet achterover leunen en wachten op wet- en regelgeving. Willen we relevant blijven als accountant, dan moeten we vooruit lopen op die ontwikkeling."

Blinde vlek

De faculties moeten een inspiratiebron vormen die leden helpt bij hun competentieontwikkeling, maar hoe zorg je dat faculties iets toevoegen aan wat er al is gerealiseerd? "Daarvoor moeten we op zoek naar blinde vlekken", →

VIER FACULTIES

Met de oprichting van faculties wil de NBA leden en belanghebbenden verbinden op inhoud en werken aan de kennisontwikkeling in het accountantsberoep. Binnen vier faculties wordt gewerkt aan de ontwikkeling van het beroep op (middel)lange termijn:

- Ethiek, Cultuur & Gedrag
- Business & Management
- Opstellen, Samenstellen en Verantwoorden
- Audit & Assurance

Elke faculty heeft als taken onder meer het duiden van (toekomstige) ontwikkelingen, verbinden en richting geven aan ontwikkelingen rondom kennis, vaardigheden en gedrag, het aanjagen van leren en ontwikkelen en het samenvoegen van beschikbare kennis, inzichten, publicaties en dergelijke rondom thema's en doelgroepen. In 2020 zijn voor de opzet van de faculties diverse pilots gehouden. In 2021 en 2022 wordt door de facultybesturen het fundament gelegd en gewerkt aan een *roadmap*. Meer informatie is beschikbaar via nba.nl.

aldus Coen Reinders, cfo bij het Nationaal Restauratiefonds en sinds april vorig jaar voorzitter van de nieuwe faculty Business & Management. “Dat zijn de onderwerpen waarvoor we als beroepsgroep onvoldoende aandacht hebben. Cultuur is zo'n blinde vlek. Welke aspecten versterken bijvoorbeeld de interne beheersomgeving en welke halen die interne beheersomgeving onderuit? Een externe accountant rapporteert daar steeds vaker over, maar in een interne rapportage komt het zelden aan bod. Hoe maak je

een blinde vlek zichtbaar? Daarvoor moet je breed kennis uitwisselen met anderen, binnen en buiten je beroepsgroep. Om die reden hebben we er als faculty ook bewust voor gekozen niet-accountants in het bestuur te benoemen. Door breed te kijken kom je er achter in welke richting de beroepsgroep zich ontwikkelt en hoe zich dat verhoudt tot maatschappelijke ontwikkelingen.”

De faculty Business & Management wil als platform alle accountants die zich bezig houden met strategie en leiderschap een wegwijsfunctie bieden. “Als cfo wil je mede bepalen wat belangrijk is voor je bedrijf. Ben je een controller, dan gaat het veel meer over de implementatie ervan”, legt Reinders uit. “We willen de aanwezige kennis van de NBA en andere partijen in de juiste samenhang en kwaliteit beschikbaar maken, ongeacht of je accountant in de publieke of private sector bent. Als faculty kijk je naar de hele keten. We hebben aanvankelijk veel gediscussieerd. Wie zijn we en wat willen we zijn? Soms steekt in die fase de oude ledengroepgedachte de kop op, ook bij mij. Namelijk dat je voor een specifieke groep accountants opkomt. Maar strategie en leiderschap is voor alle accountants relevant. Strategie betekent dat je keuzes maakt die meerwaarde moeten opleveren. Leiderschap geeft aan dat je het initiatief moet nemen om ze te realiseren.”

Betrokken

De faculty Ethiek, Cultuur & Gedrag ging als pilot eerder van start dan de andere faculties. Daardoor zijn de plannen ook al verder uitgewerkt. “We hebben drie blokken gedefinieerd”,

aldus voorzitter Margreeth Kloppenburg. “De eerste gaat over de accountant als professional. Daarbij horen bepaalde individuele eigenschappen, zoals integriteit en morele oordeelsvorming, die belangrijk zijn om goed werk te leveren. Het tweede blok is de accountant en de omgeving. Die omgeving creëert in het beste geval institutionele voorwaarden om de accountant te helpen die eigenschappen waar te maken. Het derde blok bestaat uit een aanbod waarmee we de accountant betrekken bij centrale kwesties in onze maatschappij. Dat doen we vanuit de gedachte dat professionals het hogere doel van hun beroepspraktijk doorzien en hierdoor gemotiveerd raken.”

De faculty ontwikkelt ook een ‘ethisch profiel’ van de accountant, stelt Kloppenburg. “Van de accountant wordt verondersteld dat hij of zij een ethisch professional is, maar wat betekent dat? Als je naar jezelf kijkt ben je misschien heel tevreden over je eigen integriteit, maar de toets zit in het afstemmen met anderen. Die collegiale toets willen we faciliteren in de vorm van intervisie sessies waar vakgenoten kunnen spreken over dilemma’s. Een aantal grote kantoren kent dat al. Als faculty brengen we dit binnen het bereik van alle leden.”

‘Zorgen voor duiding, maar ook een plek creëren waar informatie makkelijk vindbaar is.’

Over de rol van de faculty is Kloppenburg uitgesproken. “Zorgen voor duiding, maar ook een plek creëren waar informatie makkelijk vindbaar is. Je brengt *best practices*, casuïstiek over grote inhoudelijke thema’s bij elkaar. Daarin speelt de website een belangrijke rol. Dat is niet alleen een uithangbord voor de thema’s die we gaan behandelen. We willen ook laten zien hoe belangrijk iedere accountant deze thema’s vindt. Daarvoor is een leuke *tool* ontwikkeld, zodat je van elkaar kunt zien wie de website volgt. Daarmee bouwen we aan onze basis. Wat we doen, maken of onderzoeken, willen we graag samen met de leden vormgeven. Ik zou zeggen: Raak betrokken, draag bij en volg ons. Het kan er alleen maar beter van worden.” ←

Jeroen Brak